

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Felévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Általános adatok a bűncselekmények nyomozásának vezetéséhez.

Irta: edvi Illés Béla m. kir. csendőrszázados.

A régen letűnt betyárvilág nyilvános erőszakoskodásai által véghezvitt nagyobb büntetendő cselekmények ideje már elmúlt. Eltűntette a csendőrség működése, a mai kor, a kultúra és az emberiségnek ezzel egyidejűleg minden téren való haladása.

A gonosztevők nyilvános fellépése eltűnván, a büntetendő cselekmények végrehajtásának módzatai is megváltoztak. A gonosztevő most már titokban dolgozva, álcza mögé bujlik.

A szigoruan teljesített megelőző (præventiv) szolgálat következménye, hogy a súlyosabb büntetendő cselekmények megrikkultak, helyet adva az itt-ott előforduló kisebb, ügyszólván helyi jellegű bűncselekményeknek.

Minden bűncselekmény nyomozásának célja, hogy a tettes kiléte kideríthessék és a szükséges bizonyítékok beszerezteessenek.

Bár a nyomozás folyamatban lehet egy már ismert tettes elleni bizonyítékok megszerzése céljából is, leggyakoribb és legnehezebb azon nyomozás, a midőn a nyomon indulva, közben bizonyítékokat szerezve, az ismeretlen tettes kilétét kell megállapítani.

Nagyobb bűncselekményeknél, a tettenérés esetét kivéve, legtöbbször az utóbbi eset, vagyis az ismeretlen tettes kilétének nyomozása válik feladatunkká.

Az ismeretlen tettes kilétének megállapítására első sorban is befolyással bír a tettesnek a nyomokból következtethető tartózkodási helye, a mely a nyomozás vezetésére nemcsak hogy rendkívül fontos, de sőt a tettes személyének megállapításához már a legnagyobb fokú közeledést jelzi.

A nagyobb büntetendő cselekmények tettesei a tartózkodási helyet illetőleg lehetnek:

1. Állandóan mozgásban levő elemek, ilyenek a nemzetközi betörők, nagyobb városokból a vidékre kiránduló gonosztevők, kóbor czigányok stb.

2. Az ország különböző részein lakó és rendszerint mozgó foglalkozással bíró egyének, a kik közül legalább egy az elkövetett bűncselekmény színhelyének közelében lakik, vagy ott a büntetendő cselekmény elkövetése előtt közvetlen megtelepedett. Mozgó-foglalkozásuk van,

a ló és marhakupeczeknek, a különféle ügynököknek, a kofáknak, stb.

3. Az elkövetett nagyobb bűncselekmény színhelyén, vagy annak közelében lakó egyének, a kik, bár ott vagy alkalmazásban vannak vagy megfelelő ingatlannal bírnak, gyanusak, de bizonyíték hiányában ellenük eljárni nem lehetett. Ezeknél a vagyon eredete is rendszerint homályos. Lehetnek még ottlakó szokásos bűntettesek, s végül még egyébként teljesen jó hírnévnek örvendő egyének is.

A gonosztevők lakhelyének ily módon való hozzávetőleges, valószínű megállapításán kívül lényegesen befolyásolja a nyomozás irányát, területét, illetve kiterjesztését a gonosztevők által a bűncselekmény színhelyén, a bűncselekmény színhelyéről való eltávozásuk után a lakhelyükig bármely irányban megtett uton, avagy már a tartózkodási helyükön hátrahagyott nyomok.

A bűncselekmény színhelyén talált legjelentektelenebbnek látszó nyomok is a nyomozás további vezetésére irányadók lehetnek s a körülmények és nyomok helyes felismerése itt annyira fontos, hogy a nyomok helytelen felismerése folytán keletkezett tévedés, a további tévedéseknek egész láncolatát idézheti elő. Ennek a következménye azután az idővesztés s ez által a további nyomok megsemmisülése, mire beáll az eredménytelenség, a melyet később már csak egy véletlen szerencse tehet jóvá.

A bűncselekmény színhelyén talált nyomok után helyes irányban való megindulás azonban már ügyszólván biztosítja az eredményt.

Maguk a színhelyen talált nyomok jelentőségükhöz képest lehetnek:

1. oly világosak, a melyekből minden kétséget kizárólag a tettes személyére következtetni lehet;

2. a melyek csak a tettes lakhelyét és esetleges mesterségét mutatják;

3. a melyek a tettesnek kilétére nézve az adatokat csak homályosan mutatják.

Az, hogy a cselekmény színhelyén nyomokat egyáltalában nem találunk, a legrikkább esetben fordul elő, s ekkor is a hiba legtöbb esetben a nyomozó éleslátásának hiányában és tapasztalatlanságában van.

Mert a tapasztalatlan nyomozót könnyen félrevezetik a színhelyen talált egyének helytelen kombinációi is. Mert

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszereket szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Rományi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék korendó.

lehet helyes nyom például egy rablógyilkosságnál az is, hogy a tettes nem elégedett meg az egyszeri vagy kétszeri balálos lövéssel, hanem még a meggyilkolt fejét is szétzúzta a lövések után. Ez ugyanis mint nyom nagy valószínűséggel arra mutat, hogy a tettes jól ismerete a meggyilkoltat és félve a feleszmélésétől, ez ellen teljesen biztosította magát.

A kiindulási nyom homályos volta vagy fel nem ismerése esetén és más egyéb nyomok biányában előáll a helyzet, hogy a nyomozó tapogatódzni kényszerül. Ennek a tapogatódzásnak az eredménye a véletlentől és a nyomozást vezető egyén személyiségétől függ. A tapogatódzás alkalmával a nyomozást vezetőben ugyanis a szellemi képesség, a tájékozottság, a tapasztalatok egy úgyszólván ösztönszerűleg keletkező érzésnek adnak helyet, a mely aztán egy bizonyos irányba való működésre ösztönöz és a mely az előbb felsorolt jó tulajdonságok segélyével gyakran a helyes irányba is vezet.

Tudjuk, hogy a bűncselekmények után nemcsak az eset megtörténte után azonnal, hanem az első nyomozás eredménytelensége esetén a kellő előkészítés folytán megtalált megfelelő bizonyítékok alapján másodsor, esetleg többször is nyomoznunk kell.

Az első nyomozás eredménytelensége esetén rendkívül fontos a kellő előkészítése a második nyomozásnak, főleg a gyanúsított tettesekkel szemben való nyílt fellépésre nézve. Ezen előkészítő, folytonosan puhatózó nyomozás nagyobb bűncselekményeknél az illetékes őrsparancsnok, de még inkább a járásparancsnok feladata.

A nyomozás eredményére természetesen a rendelkezésre álló segítő eszközök helyes kibasználása is nagy befolyással van.

A nyomozást vezetőnek főbb segítő eszközei:

1. az összpontosított csendőrségi erő;
2. a már előzőleg ismert bizalmi egyének;
3. a helyi és személyi ismeretek;
4. a batóságok és a lakosság támogatása a bűncselekmény szinbelyének közelében és ugyanez a szükségbezt képest másutt is.

Az összpontosított csendőrségi erőt helyesen akkor basználjuk ki, ha a nyomozást vezető a helyes nyomon indulva személyesen halad előre, míg a neki rendelkezésre álló erőt a nyomozás főirányának támogatására basználja fel. Ez a támogatás pedig abból áll, hogy egyes kiválasztott egyénekből álló járőrök külön feladatokkal bizatnak meg, azzal hogy a legcsekélyebb eredmény észlelése esetén azonnal jelentést tegyenek.

Ezen feladat lehet többféle, például egyes helységekbent a bizalmi egyénekkal való érintkezés vagy a bűncselekmény szinbelyén talált nyomokból kifolyólag több gyanus egyén alibi-jének igazolása, esetleg egy kisebb

nyomból kifolyólag annak felderítése végett egy nagyobb távolságban való nyomozás stb.

Természetes, hogy a külön feladattal megbízott járőröknél felette fontos a reátermettség tekintetében a személyek megválasztása.

A bizalmi egyének, a batóságok és lakosság támogatásának helyes kibasználása a nyomozás eredményére gyakran döntő erejű, azonban erre, az esetek és körülmények különfélesége miatt határozottabb irányt adni alig lehet. A helyes utnak a tapintat és a találékony-ság a főkellékei.

Az elősorolt adatokat összefoglalva tehát a nyomozást vezető részéről különösen figyelemmel végzendő teendők:

1. a bűncselekmény szinbelyén való megjelenés után az előjárók és batóságoknak jelentések utján való azonnali első tájékoztatása, egyidejűleg az összpontosított erőnek saját batáskörben való kirendelése, esetleg annak a rövid tájékoztató jelentéssel való kérése;

2. a helyszini szemle és a nyomok keresése és felvétele;

3. a hatóság és bíróság kiküldöttjének megérkezétekig a szinbelyen talált helyzetek és állapotoknak változatlan fentartásáról való gondoskodás;

4. a talált nyomokból kifolyólag a tettes kilétére való következtetés után a nyomozás érdekében teendő intézkedések, (ilyenek az esetnek a szomszédos, esetleg a távolabbi őrsöknek minél világosabb adatokkal való tudomására bozása, a nyomozás megindítása, különösen kóbor cigányoknál azok menekülési útjának elvágása, stb.);

5. a szinbelyről való elindulás előtt a talált nyomokból kifolyólag a rendelkezésre álló erő szükség szerinti beosztása, illetve kibasználása; egyidejűleg intézkedés arra nézve, hogy a külön feladattal megbízott járőrök jelentéseiket bová tegyék, miért is czélszerű egy a legközelebbi központban levő őrsön egy ügyesebb altisztet hagyni, a ki a beérkező jelentéseket, esetleg intézkedéseket továbbítja;

6. a már megelőzőleg helyesen mérlegelt nyomon való indulásnál a nyomozásnak személyesen való eszközlése;

7. állandó gondoskodás az összeköttetés fentartására a jelentések és intézkedések közvetítésével megbízott őrszel, valamint a szükséghez képes más őrsökkel és batóságokkal;

8. a nyomozás folyamán a fejleményekhez képest a rendelkezésre álló erőnek újabb feladattal való megbizása, esetleg az egész nyomozásnak más irányba való tereléséhez szükséges intézkedések; végül

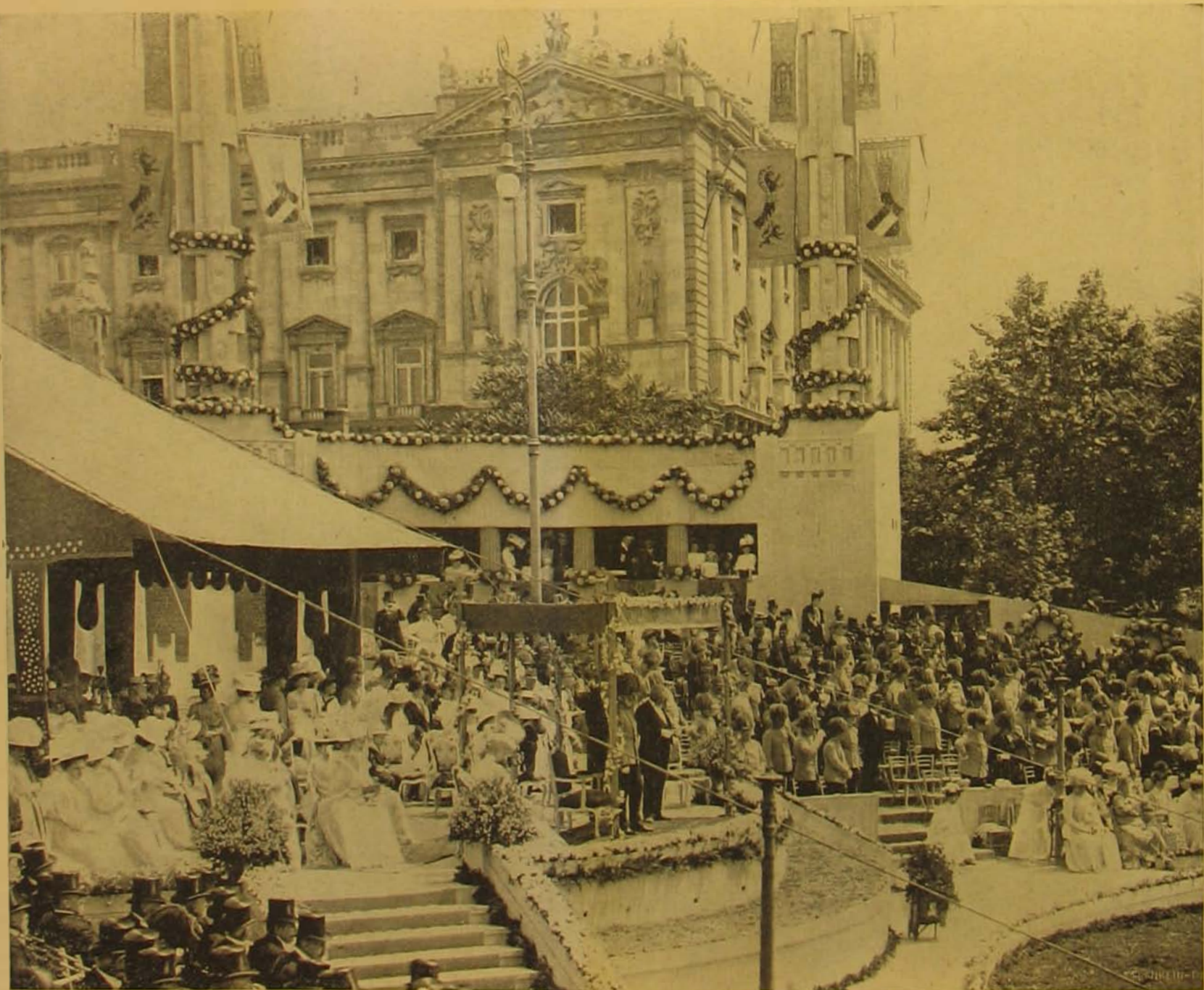
9. a nyomozás befejezése után, ha a tettosek elfogattak, intézkedések a rendelkezésre álló erőnek a bevonulására, eredménytelen nyomozás esetén a nyomozás-

A legjobb órák,

legszoildabb ékszerék, egyszerűtől a legdrágábig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

mfőrásnál Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

A bécsi hódló díszmenetből. — Az udvar és a tábornoki kar a császári bátor körül; középpütt az uralkodó dr. Klotzberggel a rendezőbizottság elnökével.

nak a további fentartására, vagyis a pusbatóló és megfigyelő nyomozásra.

Az itt felsorolt adatok általánosságban megmutatják a helyes nyomozásra az irányt, azonban korántsem a nyomozás irányát, mert azt az előforduló esetek különféleségéből kifolyólag egyedül a talált helyes nyom mutatja, a melyen kitartóan haladva, az összes erő megfeszítése mellett, a jó eredmény el is érhető.

De ezek az adatok még a nyomozás vezetésére nézve is csak általánosoknak mondhatók, a mennyiben a részletek tekintetében a helyi és más egyéb viszonyok adnak irányt, épp úgy, a hogy a nyomról-nyomra való haladás közben a részletek egymásból folynak a bizonyítékokká átalakulva a a tetteket körülveve, azt az igazságszolgáltatás kezébe adják.

A részletek helyes végrehajtása azonban mindenesetre az egyén önfelelő tevékenységét, helyes érzékét, tapasztalatokban gazdagságát és az összes erők megfeszítését igényli és feltételezi.

A cigányok elleni nyomozásról.

Irta: K. Nagy Sándor, kir. törvényszéki bíró.

IV.

Hogyan mondta csak Farkas Mária tanu a dánosi tárgyaláson? Igen: „Ha Kalendárium volnék, jobban megtartanám, de így csak apránként jön a fejembe, a mit tudok.”

Nekem is csak apránként jön a fejembe, hogy a cigányoknak a kóborlástól való elkedvetlenítésére még más törvényt is fel lehet használni, nemcsak az erdő-törvényt.

Az állategészségügyi törvény (1888: VII. t. cz.) 11. §-a szerint: „szabályszerű marhalevél nélkül a lovak a vásárra egyáltalában nem bocsáthatók.”

A 8. §. szerint: „A ló, szarvasmarha, juh, kecske és sertés tulajdonárubázásánál vagy szállításánál a belföldi forgalomban is, marhalevéllel látandó el.”

A 154. §. szerint: „kibágást követ el és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: „a ki a 8. §. ellenére állatokat marhalevél nélkül megvesz vagy elad.”

Vége a 155. §. mondja: „Hamis bizonyítványokkal eladásra szállított vagy tudva hamis bizonyítványokkal vett vagy szállított állat elkoboztatik.”

Enek a törvénynek szigorú végrehajtása de sok lólopást megakadályozna! Csak minden lókupez cigánytól, a ki lovat árul, el kellene kérni a járlatot és azt jól megnézni, hogy vajjon csakugyan az árult jószág-ról van-e kiállítva?

De nem lehet eléggé hangsúlyozni a járlatnak nagy figyelemmel való megvizsgálását, mivel a cigányok az elhullott lovak járlatait összeszedik az ország minden részében a azok közül egyik vagy másik csak hasonlít a lopott lóra és ha nem találnak alkalmas járlatot: kiigazítják vagy a járlatot vagy pedig a ló bélyegét, vagy kiigazítható, kinézését, szükség esetében festenek homlokára holdat vagy csillagot, segitenek színén is egy kicsit.

Nem szabad elfelejteni, hogy az 1888 okt. 1-én kelt 40,000. sz. földrn. min. rend. 26. §-a szerint a marhalevél keltétől számítandó egy év letelte után csupan

új marhalevél kiállításának alapjául szolgálhat; az egészségi bizonyítvány pedig csak 10 napig érvényes. És hogy a visszaelés korlátozva legyen, a 29. §. elrendeli, hogy a marhalevél elvesztése esetében tulajdonosa köteles az elveszés tényét azon község előjáróságánál (városi rendőrkapitánynál) bejelenteni, mely a marhalevél kiállította a csak ily módon a akkor is csak egy hó eltelte után kaphatja meg az elveszett marhalevél másolatát.

És hogy a marhalevek ellenőrzésére a csendőröknek lehet befolyásuk: ez nyilvánvaló az 1888: VII. t. cz. 18. §-ából, a mely szerint: „a lábon bajtolt marhacapatokat a csendőreg, pénzgyőreg, nemkülönb a községi előjáróság ellenőrzik és a megfelelő marhalevek előmutatását követelhetik.”

Csak a törvénynek felelnek meg a csendőrök akkor is, ha a cigányok birtokában talált lovat is szemügyre veszik, hogy nem riúko-e az a ló, vagy nem áll-e a rub fertőzésének gyanujában? Mert az előbbi törvény 96. §-a szerint: „a rühes lovat, szamarat, vagy öszvért birtokosa elkülönítve állatorvos által tartozik gyógyítani.”

97. §. „Nagyfokban rühes lovat az állatorvos javaslatára a hatóság leölet és kiirtat.”

98. §. „Rühfertőzés gyanujában álló lovak 30 napon át állatorvosi felügyelet alatt tartandók.”

Szorítani kell a cigányokat is e törvények megtartására. A minnek az lesz a következménye, hogy még több cigányszekér marad ló nélkül és lohad a cigányok vándorlási kedve, de meg annak lehetősége is.

Ezazembe ötlük még a mezőrendőrségi törvény, vagyis az 1894: XII. t. cz. is, melynek alkalmazása ismét csak hátrányára válik a vándorcigányoknak, kivált a lovak tekintetében, másrésztől azonban előnyös a közbiztonságra. A cigányoknak ugyanis nincs legelőjük, a lovuk részere pedig szénát, abrakot venni nem szeretnek a így az a szerencsétlen ló kénytelen ott harapni egy kis fűbe, a hol tud. És a gazdája nem igen kérdezetik, hogy kié az a legelő vagy luczerna, a hová kicsapja a lovát. Hadd egyék szegény, a hol lehet.

Pedig a törvény 94. §-a kimondja, hogy „kibágást követ el és kétezáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, a ki másnak területén jogosulatlanul legeltet.”

Hasonló módon, de 100 koronával bünhődik a 95. §. g) pontja szerint az is, „a ki másnak művelés alá vett földjeire állatokat gondatlanságból bemenni enged, vagy betöltött mezei utat használ.”

A cigányok mindenütt nagyon enyveskezűek, de mégis leginkább tartani lehet tőlük a mezőkön és tanyákon, a mikor az utak kikerülésével igyekeznek egy kis szákmány után.

A törvény itt is igyekezik nekik gátat vetni, mert a 95. §. f) pontjában kimondja, hogy „száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, a ki idegen területre jogosulatlanul megy vagy jogtalanul azon átjár.”

Ha tehát a mezőn legeltetésen vagy tilos uton érik a cigányt, teljes joggal kérdőre vonhatják a ez alkalommal a ló járlatát is megtekinthetik.

Alkalmas ad a cigányoknak büncselekmények elkövetésére a házalás is, mely rendszeren csak arra való, hogy helyszíni ismereteket szerezzenek. Munda is azt mondta a dánosi esetről, hogy „a cigányok a nyáron kinézték a csárdát, az az elmentek oda előbb meg szemlélni a helyet.

Beszélnem kell ezután egy igen fontos kérdéstről, még

Habsburgi Rudolf felvonulása.

† Radotzky's vezérkara.

A bécsi hődoló díszmenetből.

pedig a cigányok gyermekeiről. Pedig felek, azt találja valaki mondani rólam, mint Dolár mondta guayolódva a kis Mondráról: «majd elmondja ő azt jó bőven». Igyekezem röviden mégis rámutatni, hogy ha a cigányok kóborlását némileg korlátozni lehet a törvények alapján: ugyanezek törvényes alapon lehet tenni valamit gyermekeikért is.

Mert a törvény minden ember számára hozott és így a cigányok számára is. Ha tehát egyik embert lehet kényszeríteni a törvény megtartására, lehet a másikat is. A törvény csak gyereket ismer, akár fehérbőrű, akár barnabőrű legyen az, s éppen úgy védeni akarja egyik gyermek testi és erkölcsi életét, mint a másikat. Itt is csak a törvény megtartására kell kényszeríteni a cigányt is.

Az 1876: XIV. t.-cz. vagyis a *közegészségügyi* rendelkezésről szóló törvény 19. §-a szerint «a gyermekek egészségi állapota hatósági felügyelet és intézkedés tárgyát képezi. 20. §. A ki a gyermekek ápolására, gondozására törvényszerűleg hivatva van, vagy azt magára vállalta, tartozik a hét évnél fiatalabb gyermekek megbetegedés esetén mielőbb orvosi segítségben részesíteni. E kötelezettség elmulasztása ott (21. §.) hol, helyben, vagy a községi körben orvosa van, 10 forintig terjedhető bírsággal, esetleg két napi fogsággal büntetendő».

A *védhímlőoltásról* szóló 1887: XXII. t.-cz. 2 §-a szerint: «A védhímlőoltás minden községben évenként teljesítendő. Szülők és gyámok s általában mindazok, kik gyermekekről gondoskodni tartoznak, kötelesek az ezek életüknek első évében, a mennyiben valóságos hímlőt ki nem állottak, beoltatni. Ha ezen beoltás az orvos véleménye szerint eredménytelen maradt, akkor a védhímlőoltás a következő évben és ha még akkor is eredménytelen maradna, a harmadik évben is ismétlendő».

Ugyanezen törvény 11. §-a szerint: «az, ki a gyermekek első beoltására kötelező van, ha ebbeli kötelezettségének nem tesz eleget, az első fokú egészségügyi hatóság által első ízben megintetik a ha a kitűzött záros határidő elült sem felel meg, egy forinttól ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; ha pedig az újabb utasításnak sem felel meg: a pénzbüntetés kétszeresére háromszáz forintig felemlhető, a mely pénzbüntetés nem fizetés esetén elzárásra változtatható át».

A ki tehát lelken viseli a gyermekek ügyét: kísérelje figyelemmel az itt, a gyermekek testi egészségének megóvására elmondottak teljesítését a törvényszegést tapasztalva, adja bíról azt az illetékes hatóságoknak.

Miért?

Azért, mert azután ennek más törvények alapján további következményei is lehetnek, a melyek évek, vagy évtizedek múlva közelebb vihetik a cigányokat a leteljedéshez és a megszolidulásához.

De hogy erre is rámutathassak: egy kis türelmet kérek, éppen a csendőrségtől, a kik e téren is oly sokat tehetnek édes hazánk javára.

A *gyámügyről* szóló 1877: XX. t.-cz. 22. §-a szerint: megszüntetendő az atyai hatalom, ha az atya gyermekek tartását és nevelését teljesen elhanyagolja, vagy erkölcsileg, vagy testi jólétét veszélyezteti. A 27. §. szerint: mindazon kiskorúak, kik atyai hatalom alatt nem állnak, gyámság alá helyeztetnek.

Na már most nem nyilvánvaló-e, hogy a cigány teljesen elhanyagolja gyermekének testi jólétét, elhanyagolja erkölcsét, nem gondol nevelésére (hiszen 40,000 cigánygyermek nem jár egyáltalában iskolába!), veszélynek teszi rossz példájával a gyermek jövőjét: így nincs

olyan cigány szülő, a kit a gyermeke feletti utyai hatalomtól zonnal meg ne lehetne — törvényesen — foszlatni s gyermekét gyámság alá helyezni. És a gyám a törvény 92. §-a szerint a kiskorú testi épségének fenntartása felett szigorúan öröködni s betepség esetében őt gyógyíttatni tartozik s a 93. §. szerint vagyontalan kiskorúak oly üzlet tanulására adandók, melynél eltartásban is részesülnek.

Hogy pedig ez a hosszadalmasabb eljárás mellőzhető legyen: az 1901: VIII. t.-cz. gyermekmenhelyek felállítását rendelte el a talált, valamint hatóságilag elhagyottaknak nyilvánított hét éven aluli gyermekek védelmére. Sőt az 1901: XXI. t.-cz. gondoskodott arról, hogy a közsegélyre szorult gyermekekről egészen 15 éves korukig gondoskodják a gyermekmenhely.

Mindenki előtt világos, hogy a talált gyermek az, a kinek senkije nincs s teljesen el van hagyva, magánosan kóborol, vagy ki van téve. Számptalan példát tudnék felhozni, hogy a csendőrök az ily módon talált gyermeket eddig is gondjukba vették és a legközelebbi előjárásához vitték s meg vagyok győződve, hogy ezután is így lesz.

Az 1903. évi június 24-én 1. az. a. kiadott belügyminiszteri körrendelet szerint: «elhagyottaknak kell nyilvánítani azokat a 15 éven aluli vagyontalan gyermekeket, a kiknek eltartásra és nevelésre köteles és képes hozzátartozói nincsenek és a kiknek eltartásáról és neveléséről a rokonok, jótévedők, jótékony-intézetek, vagy egyesületek kellően nem gondoskodnak».

Vajjon nem ezek közé tartozik-e majd minden cigánygyermek olvasatlanul?

Eppen azért ebből a szempontból fordítsanak figyelmet a cigánygyermekre is és értesítsék a községi előjárásukat. Talán ily módon is meg lehetne menteni néhány gyermeket a hasznos társadalom részére...

Még a jövő héten is lesz valami mondani valóm a cigányokról. Na ijedjenek meg, abban már nem lesz az törvény, se rendelet, csak a cigányok némely sajtósága.

Néhány fontosabb bűncselekmény nyomozásának kérdése.

(Az élet ellen elkövetett cselekmények. — Testi sértések. — Gyermekklítés. — Magatefelhajtás. — Gyújtogatás.)

Írta: K. csendőr.

Több esetben volt alkalmam a lap hasábjában a «járőrnek» az egyes nyomozási eseteknél követendő eljárását és magatartását szabályozó közleményeket olvasni, melyek mindegyike be is válna, ha azon bűncselekmény, melynek kinyomozása a járőr feladatát képezi a czikkirő által alkotott formában követtetett volna el és az a kép tárulna a nyomozó közeg szeméi elé, melynek lehetőségét a czikkirő elképzeli.

Ámde ama kép vajmi kevés, sőt talán egyetlen egy esetben sem található az adott alkalommal szóban forgó bűncselekmény szinbelében, miből aztán következik az, hogy a nyomozó járőrök eljárását az egyes bűncselekmény kinyomozásánál általánosságban kijelölni, vagy azokra bizonyos rendszert meghatározni nem lehet, hanem azok mikénti foganatosítása a nyomozó járőr életvalóságának és körültekintésének feladata lesz.

A mi tehát azt a kérdést illeti, hogy minő szempontok szerint kell eljárni, mely mozzanatok, körülmények kiderítésére és megállapítására kell törekedni az egyes bűncselekmények nyomozásánál, annak részletezését

Tiroli népi öklés.

Felvonulás lovagi tornán III. Frigyes idejéből.

A bécsi hűdelő díszmenete.

e lap hasábjainak kerete nézetem szerint nem engedi meg. Ennélfogva itt csak azt jegyzem meg s annak a magyarázatára szorítkozom alább is, hogy a járőrnek alaposan kell ismernie a büntető törvényeket s különösen tisztában kell lennie minden egyes büncselekmény tekintetében az úgynevezett tényálladási elemekkel, vagyis azokkal a törvényes kellékekkel, melyeket a büntető törvény az illető büncselekmény megállapításához és annak esetleg különböző minősüléséhez megkövetel.

Csak ezeknek alapos ismerete mellett lesz képes a járőr arra, hogy a nyomozása tárgyát képező büncselekmény mibenlétét felismerhesse, és arra is, a mi a legfontosabb, hogy ezen az alapon teendőivel, feladatával is tisztában legyen.

Itt csak a fontosabb és gyakoribb esetekre nézve szem előtt tartandó és különösen azokkal a szabályokkal és elvekkel fogok foglalkozni, melyeket a »Bűnvádi Perrendtartás« tartott szükségesnek némely büncselekmény tekintetében szabályozni s melyeknek ismerete a nyomozó járőrre nézve is fontossággal bír.

*

Minden körülmények között feltétlenül kötelessége a járőrnek sürgősen jelentést tenni a királyi ügyészségnek vagy a legközelebb fekvő királyi járásbírósnak akkor, ha

a) valamely balálesetnél annak jelenségeit észleli, hogy az illető nem természetes halállal mult ki, vagy ha

b) ismeretlen egyén holttestét találták valahol.

Nem *feljelentésről* van itt szó, hanem csak egyszerűen *jelentéstételről*, mert hiszen úgy az egyik, mint a másik esetben is megtörténhetik, hogy az illető nem büncselekménynek az áldozata, a minélfogva *feljelentésről* azonnal az eset észlelésekor még nem is beszélhetünk.

A *nem természetes halál* alatt az erőszakos halálesetet értjük, tekintet nélkül azonban arra, hogy az másnak szándékos avagy gondatlan büncselekménye által, avagy, hogy az magának az elbaltnak saját szándékos cselekménye által, avagy végül, hogy az a véletlen körülmények által idéztetett elő.

Nem természetes halálesetnek kell ennélfogva tekinteni úgy a meggyilkolt, megölt, balálosan megvert stb. egyének, valamint az öngyilkosnak s a véletlen baleset folytán elhunyt egyének halálát is, sőt joggal idoszámíthatjuk a hirtelen halálesetet is, a melyeknél ugyan első pillanatra mi sem mutat még büncselekmény felforgására, de az eset körülményei mégis olyanok, hogy erre engedhetnek következtetni.

Mindezekről az esetekről tehát mindig haladéktalanul jelentést kell tenni a kir. ügyészséghez, vagy a legközelebbi kir. járásbíróshoz.

Ahban az esetben, ha ismeretlen egyén holttestét találtuk, esetleg oly körülmények között, hogy magának az elhalálozásnak körülményeit senki sem látta, avagy ha látta is, de az illető kitérőül semmit sem lehetett megtudni, akkor az első teendő nem annak a kutatása, hogy természetes halállal mult e ki az illető, vagy sem, hanem okvetlenül és azonnal megtenni az esetről a kir. ügyészségnek avagy a legközelebbi kir. járásbírósnak a jelentést. A balál oka után való nyomozást csak azután kell megindítani.

A jelentés megtétele után a járőr fökötelessége abban áll, hogy a holttestet és találatának szinbelyét lehető-

leg ugyanabban az állapotban őrizze meg, a melyben az az eset felfedezésékor volt, mindaddig, a míg a kir. ügyészség vagy a bíróság a helyszínére ki nem száll és a megejtett vizsgálat eredményéhez képest a holttest elszállíttatása, felbonczoltatása vagy eltemettetése iránt nem intézkedik.

Az illető holttestet ugyanis nem szabad mindaddig eltemetni, míg azt a jelentéssel értesített kir. ügyészség vagy bíróság meg nem engedi.

A kir. ügyész már ismert fontos szerepének kifolyása az, hogy ha az esetleg egyszerre intézkedő kir. ügyészség és járásbírósnak egymással ellentétesen rendelkezik az eltemetés kérdésében, akkor a kir. ügyészség utasítása lesz teljesítendő.

Az *élet ellen elkövetett büncselekmények* nyomozásánál a főfigyelem első sorban annak kiderítésére fordítandó, hogy szándékos avagy gondatlanságból eredő büncselekménynek az áldozata e az elhalt egyén.

Szándékos cselekmény megállapítása esetén már most annak a kérdésnek tisztázására kell nagy gondot fordítani a nyomozónak, vajjon a szándék egyenesen az élet kioltására irányult-e, avagy az más irányu volt-e s csak következményszerűleg állott-e elő a tulajdonképpen nem ölésre, hanem pl. csak testi bántalmazásra irányult szándék megvalósításából a halál.

Az eset ugyanis ezen az alapon lesz gyilkosságnak, szándékos emberölésnek, avagy halált okozó súlyos testi sértésnek minősítendő, a mi természetesen a nyomozás további menetére és irányítására is nevezetes befolyással lehet.

Ha nyilvánvaló az ölési szándék, akkor a legnehezebb feladatok egyike következik, t. i. annak megállapítása, hogy a tettes ölési szándéka előre megfontolt volt-e vagy sem? utóbbi esetben erős felindulásban keletkezett-e az, vagy sem, s ha igen, mi okozta ezt az erős felindulást?

Ezek a körülmények ugyanis nevezetes fontossággal bírnak arra nézve, hogy vajjon gyilkosság, avagy szándékos emberölés büntettének esete lesz-e megállapítható?

Testi sértések nyomozása közben a szenvedett sérülés valószínű gyógytartamának szakértői megállapítása a fontos. A valószínű gyógytartam megtudása a nyomozás tovább folytatása vagy irányítása tekintetében lehet befolyással; így sokszor csak az orvosi vizsgálat eredménye alapján lesz lebeteséges megállapítani azt, hogy a cselekmény miféle eszközzel követtetett el, a sérülés és ez az adat sokszor nevezetes nyommal szolgálhat a használt eszköz feltalálása tekintetében. Ezt megszerezni minden ilyen nyomozásnál a legfontosabb teendők egyike.

Legtöbbször az élet és testi ópság ellen elkövetett büncselekmények esetében fordul elő a jogos önvédelem kérdése. Az ennek tisztázására vonatkozó adatok alapos felderítése nagy fontossággal bír s mivel az rendszerint a legaprólékosabb hely- és időbeli viszonyokkal van összefüggésben, s melyek később megváltozhatnak vagy az emlékezetből olmosódhatnak, azok részletes megállapítása éppen a nyomozás elejének képezeti egyik nevezetes feladatát.

Gyermek-kitétel nyomozása esetén annak a helynek, a hol a kitélt gyermeket megtalálták, a környékét kell pontosan megfigyelni. A legközelebbi lakóház, vagy emberektől rendszerint járt ut távoltságát meg kell mérni, hogy ezáltal meg lehessen állapítani azt, hogy valóban »félreesőnek«, illetőleg rendszerint járatlannak lehet-e azt a helyet tekinteni, a meg kell állapítani azokat a kö-

rülményeket is, a melyeknél fogva arra a meggyőződésre lehet jutni; hogy az oda kitett, önszegélyre képtelen gyermek megmentése valóban csak a véletlentől függött.

A magzatlhajlás büntetének nyomozásánál a fő teendő azoknak a szereknek és eszközöknek megszerzésében áll, a melyek a magzat elhajtására használva voltak. Mint minden oly esetben, a hol mérge, vagy mérges szer szerepelt a bűncselekmény elkövetésénél, úgy itt is kiváló nagy gondot kell fordítani arra, hogy a talált mérgek, vagy mérges szerek, ruhaneműek, használt eszközök stb. oly gondosan csomagoltassanak be, hogy azokból sommi meg ne semmisülhessen, el ne veszhessen s meg ne változtathassák. Az ilyen tárgyak ugyanis rendszerint bírósági vegyész vizsgálata alá kerülnek s ehhez azok állapotának változatlan fentartása szükséges.

Gyújtogatási esetekben, mint a büntetőtörvény szerint különös fontossággal bír, minősítő körülményeknek, azoknak a kiderítésére kell törekedni, hogy mi volt a felgyújtott tárgy, mily célra szolgált a felgyújtott épület, mily módon történt a gyújtás, mi és minő volt az az anyag, a melyet a tettes a tűz gerjesztésére használt? Megállapítandók továbbá a gyújtogatás színhelyének és idejének körülményei, és különösen az, hogy éjjel, vagy nappal ütött-e ki a tűz? volt-e a leégett tárgy biztosítva, és mekkora a valószínű kár? Meg kell végül állapítani azt is, hogy a tettes láthatta-e előre a tűznek könnyen való továbbterjedését s azt, hogy emberéletet is veszélyeztethet? Az épület omborok lakául, vagy több ember összejövedelmére volt-e használva, illetőleg rendeltetve? A cselekmény elkövetésekor volt-e és bány ember az épületben s esett-e azok közül valaki áldozatul is a tűznek.

Ebben az esetben arra is ki kell terjednie a nyomozásnak, hogy a gyújtogatással nem éppen egyenesen az volt-e a szándéka a tettesnek, hogy valakinek az életo áldozatul essék? Megegeshet ugyanis, hogy a cselekmény ennél fogva a gyilkosság, vagy szándékos emberölés büntetést is meg fogja állapítani.

Igy történt az 1904 év őszén is egy erdélyi városkában, hol egy T. nevű földbirtokos egy árván maradt kisokru unokaöccsének gondnokolása révén jutott egy 18—20 ezer korona értékű földbirtok haszonélvezetéhez. S miután unokaöccse nagykorúsítva lett és nősülszről is kezdett gondolkodni, abból félelmében, hogy a földbirtok busás jövedelmét nem sokáig élvezheti, egy éjjel, midőn öccsö a tanyai csűrben aludt a csűrt belülről meggyújtva annak ajtaját becsukta és mire a mentők az alig félóra fekvő vitrosból megérkeztek, a csűr megmentésére már gondolni sem lehetett, csupán a tűz továbbterjedését akadályozhatták meg. Terve sikortilt, mert öccsö elégett! Hanem nem sokáig örülhetett, mert a nyomozó közegekben feltűnő közömbös viselkedése gyanút keltett és ezen gyanujok osakhamar megerősödött, mert a csűrkapu megszenesedett oszlopán ott csüngött a bezárt lakat és annak elzárásával a retesz. Csakhamar előkerült annak kulcsa is a nagybáosi pénzes erszényéből. Ez és még több beszerzett bizonyítékok terhe alatt megtörve, tottét 17 napi tagadás után beismerte, a miért a megérdemelt akasztófa helyett — mint hallottam — csak 15 évi fegyházat kapott.

Ezokro a fontos mozzanatokra volt tekintettel a Büvádi Perrondtartás midőn eldírta, hogy az ily bűncselekményok nyomozásánál legfőbb figyelmet kell fordítani az elkövetés módjának részletes kiderítésére.

A nyomozásnak ki kell derítenie a használt eszköz milyenségét az okozott, vagy előállított kár s az okozott haszon mekkoraságát, s végül az ember életére, vagy testi épségére bekövetkezett veszély nagyságát. Ezek az alapokon lesz ugyanis a szándékosság, vagy gondatlanság, a nagyobb vagy kisebb veszélyesség, s ehhez képest a szigorubb, vagy enyhébb minősítés megállapítható.

A bekövetkezett vagy szándékolt vagyoni kár mekkorasága, különösen a vagyon ellen elkövetett bűncselekményeknél s ezeknél különösen azoknál bir nevezetes fontossággal, a melyeknél a károösszeg nagysága minősítő körülményül is szerepel.

Gyakran előforduló voltára tekintettel, czélszerűnek vélem itt kiemelni azt is, hogy a bíróságnak megállapított gyakorlata szerint, a szabad téren fekvő terménykészletnek szándékos felgyújtása csak akkor tekintendő gyújtogatás büntetének a Btkv. 422 §-ának 2. pontja értelmében, ha a felgyújtott készlet értéke s illetőleg az okozott kár összege többre rug száz koronánál; ellenben ha a szabad téren fekvő terménykészlet felgyújtásával száz koronánál kevesebb kárt okoz a tettes, akkor a cselekménye már nem képez gyújtogatást, hanem csak vagyonrongálásnak lesz az minősíthető. Az érték pontos megállapítása tehát ezekből láthatólag a legtöbb esetben felette nagy fontossággal bír, így pl. a legtöbb felhozott esetben, a szabad téren fekvő terménykészlet felgyújtása ahhoz képest válik tíz óvig terjedhető feyházbüntetéssel büntetendő hivatalból üldözendő büntetett; avagy három évig terjedhető fogház és egyszáz koronától 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő és csak magánindítványra (főmagánvádra) üldözendő vétségge, a mint az okozott kár nagyobb, vagy kisebb egyszáz koronánál.

Ebből következik most már az, hogy a bűncselekmény által okozott kár megállapításánál a legnagyobb pontossággal kell eljárni s éppen ebből a szempontból írta elő a törvény azt, hogy s tekintetben egyedül a sértett fél kijelentésével, vagy bealósával nem szabad megelégedni. Elfogultság, eselleg nyorészkeelés czélzata is vezetheti őt s ennél fogva előfordulhat, hogy az ő kár bealósát a körülmények figyelembevételével elfogadhatónak tekinteni nem lehet. A mennyiben tehát kétféle merül fel az iránt, hogy a sértett fél nem bealósult-e tulajnosra, vagy esetleg száanalomból a tettesen való segíteni akarásból éppen ellenkezően feltűnően alacsonyra a szenvedett vagyoni károsodás értékét, akkor hivatalból kell megtenni mindent, hogy a valószínű kár összege megállapíttassék.

KÉPEINKHEZ.

Az osztrák császári jubileum Bécsben.

Ausztria népe és Bécs, az osztrák császárváros rendkívüli fényel és pompával ünnepelte meg ura és császára 60 éves császári jubileumát. E díszes ünnepség a folyó hó 12-iki hódoló felvonulásban nyerte befejezését. Részt vettek ebben a történelmi és néprajzi díszmenetben, a XIII. század óta történt egyes kimagaslóbb történelmi eseményoknok résztevőit az akkori idők korhá jolmezeiben ábrázolva, az osztrák birodalom összes népei. Díszes és gyönyörűségees volt ez a díszmenet. Méltó kifejezése annak a határtalan rajongó hódolatlaknak, a melyet Ausztria, do különösen Bécs város polgársága az ősz uralkodó iránt érez. Dr.

Klotzberg városi tanácsos volt az ünnepély rendező bizottság elnöke, kinek üdvözlő beszédére Ő Felsége köszönétét fejezte ki az impozánsan sikerült hódoló felvonulásért. Képeink a felvonulás egyes kimagaslóbb mozzanatait ábrázolják.

HIREK.

Schmid Máté nyugállományú csendőr cz. őrsvezető feldiszipése. Ő császári és apostoli királyi Felsége a folyó évi április hó 6-án Bécsben kelt és lapunk folyó évi 20. számában közölt legfelsőbb elbatarozásával Schmid Máté, akkor még ténylegesen szolgált VI. sz. csendőrkerületbeli csendőr cz. őrsvezetőnek egy fegyveres orrvadász elfogása alkalmával tanusított bator magatartásáért az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Az időközben nyugállományba helyezett csendőr cz. őrsvezető ünnepélyes feldiszipése folyó hó 6-án délután három órakor ment végbe Tócsok községbáznál. A feldiszipési ünnepélyen Huszár József, a devcséri járás főszolgabírája, Koolin Antal ajkai körjegyző, Bolla János Tócsok község bírája, Tócsok község képviselőtestülete, valamint az előljáróság meghívására Hajdinák Ferencz cz. őrmester, ajkai őrsparancsnok és Lakatos István ajkai őrsbeli csendőr jelentek meg. Huszár József főszolgabíró az ünnepelt-höz magas szárnyalású beszédet mondott, méltatva a kitüntetettnek a legfelsőbb helyről jutalmazott érdemeit. A főszolgabíró a beszéde befejeztével, a kitüntetési jelvényt a jelenlevő Hajdinák Ferencz cz. őrmesternek adta át, ki az ünnepeltet azzal feldiszipve, hozzá beszédet intézett s a bajtársak nevében is szelencsikvátnatát fejezte ki.

Államszámveteli vizsgálata. A múlt év folyamán, az 1883. évi I. törvényezik 31. § a alapján, a csendőrség altisztai állományából a m. kir. belügyminiszterium számellenőrző tisztviselői karába kinevezett, Sztanovics József számtiszt, Katrenszky János és Kocsis Sándor számellenőrök az egyetemnek egy évi szorgalmas látogatása után az államszámveteli vizsgát június hó 15. és 16-án kitüntetéssel, Ringer Alajos számellenőr pedig kielégítő eredménnyel letették. E vizsgától függött ugyanis nevezetteknek eddigi ideiglenes állásukban való véglegesítése. A vizsgázók a vizsga szép eredményével fenyesen beigazolták az általuk betöltött állásra való méltóságukat. A testületünkben kivált vizsgázók igen szép eikeréhez mi is gratulálunk.

Tolvaj cigányok. A szabolcsmegyeyi Pap községben június 19 én 10—11 óra között egy átvonuló kóbor cigánykaraván neány tagja betért Kaufmann Dezső ottani kereskedésébe, hol 20 darab fejkendőtt ellopott. A cigányok távozása után Kaufmann a lopást felfedezve, azt a Farkas Bertalan csendőr cz. őrsvezető és Szabó József próbacsendőrből állott rendes szolgálati járőrrel közölte. A járőr a községből már elvonult cigányok keresésére indult, kiket a község határában elterülő szántóföldeken meg is talált. A cigányok a járőr látára a rozsföldekre menekültek, mire Farkas Bertalan csendőr cz. őrsvezető a menekülőkre forgópisztolyából egy lövést intézett, a mely lövés Lakatos Péter kóbor cigányt bátán találta s könnyen megsebesítette, kit azután el is fogtak.

Kérelem. Svédity János őrsvezető bavianistai őrsparancsnok felkéri mindazokat, kik vele az 1903. évben a szegedi altisztai tanfolyamot végezték, hogy czimeiket folyó évi július hó 10-ig vele közöljék.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

M. M. őrmester. Jelenleg a 4-ik. Legközelebb.

P. Nem, mert a vonatkozó beadványok, a minősítvények lezárása után, csak jövő év elején lesznek szerkesztve, a zsebkönyv pedig a folyó év végével már megjelenik.

T. J. őrsvezető. 1. Egy jelentésbe is foglalhatja. 2. Semmi esetre sem; ily eset véleményünk szeriatatlan állapotban lévő ha azonban mégis, úgy azt csak beszámíthatatlan állapotban lévő egyén követheti el, a kinek sürgősen orvosra van szüksége.

B. J. I. A községi előljáróság dolga. A járőr csak hatósági felhívás folytán járhat el ily ügyekben, de akkor is egy községi közeg közbenjöttével. Ezek az ügykódések majdnem minden meggyében szabályrendeletileg szabályozva vannak. 2. Igen.

Göndör. Vítájuk szérszálhasogatás. A II. szolg. utasítás 22 §-ának magyarázatáról bár nagyon világos és értíetű, mégis tanulmányt lehetne írni. A kérdéssel hely szűke miatt érdemlő-gesen nem foglalkozhatunk, de annyit mégis megjegyzünk, hogy a csendőr, ha egy «nagy» vesztélyt élete kockáztatásával meggátolhat, úgy haboznia nem szabad, mert bőszi halált halni mindig nagyobb dicőség, mint egy egész életen át a gyávaság bolyegét viselni.

T. J. Ólubló. Forduljon az Országos pályázati közlöny szerkesztőségéhez. Budapest, VIII. Nap utca 13.

B. S. Forduljon őrsparancsnokához, a ki a kért felvilágosítást könnyen megadja.

Student 1. Politikával nem foglalkozunk. 2. «Doktor»-ra az avattatik fel, aki egyetemi tanulmányainak befejezte után az elő-irt szigorlatokat leteszi. 3. Voltak és vannak tudósok, kiknek tanai szerint földünk a világegyetemben évezredekkel ez előtt lezajlott erupciók következménye s minden életet, ami csak létezik, a «természet»-nek tulajdonítanak, de elismerik azt, hogy egy felsőbb hatalomnak kell léteznie, amely ezt a «természet»-bolcsen és véges elménikkel fel nem fogható módon igazgatja. Ezt a felsőbb hatalmat mi «hívó» emberek «Isten»-nek tulajdonítjuk. Nagyon de nagyon sajnáljuk Önt, ha Ön nem hisz Istent! De legyen nyugodt, eljön az idő, amikor binni fogja. 4. Földünket, amely épp olyan csillag, mint a többi égi test, nem «tartja» semmi sem; az, a világtestek által egymásra gyakorolt vonzóerő hatalmánál fogva, a világűrben szabadon mozog s épp ez a vonzóerő az oka annak, hogy, az Ön szavaival élve, az elbocsátott tollpohely is a földre visszaszáll. 5. Ne fájjon Önnek a hadapródok feje. Ha panasza van, adja elő illetékes helyen és az előirt úton.

Tábori csendőr. Igen, ha a kerületi parancsnokság által kirendeltetnek.

M. A rangsor a kerületi parancsnokságnál vezetettik, így nem tudjuk.

G. J. 113.

Felvilágosítás. Előre láthatólag még az év folyamán.

L. M. 2. Igényjogosultsági igazolványt csak a tényleges állományban eltöltött 12 év után nyerhet; a szolgálati idő megazakítása gátló körülmény nem képez.

F. A kérdéses kézikönyv még kidolgozás alatt áll; a vonatkozó ömzes rendeletek: 'Földi Lajos könyvkereskedőnél (Budapest II. ker. Fő-utca 2. sz. kapuk).

Sóos őrsvezető. Forduljon az F.-nek adott válaszban irt czég-hez, ahol 2 koronáért egy; az összes kérdéseire a teljes kimerítő választ tartalmazó s megfelelő útmutatásokat nyújtó kézi könyvet kaphat.

D. K. Biztos adatokat nem sikerült beszerezni; forduljon válaszó levelező lapon a pócsi posta és távirtd igazgatóságghoz.

Bekes György csendőr. Kérdése zavaros; nem tudjuk, mit akar tulajdonképen; így választ nem is adhatunk.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

5477 eln. sz. O. császári és apostoli királyi Felsege f. évi április hó 10-én kelt legmagasabb kéziratával, a lovagrendek közé nem tartozó diszitmények, disz-és emlékjelvények rangsorozatát egy katonai, mint a polgári egyének részére egyöntetűen, végérvényesen legkegyelmesebben megállapítani és elrendelni méltóztatott, hogy ezen diszitmények, disz- és emlékjelvények ezentul a következő sorrendben viseltessenek:

1. Katonai érdemkereszt,
2. Az Erzsébet-Terézia katonai alapítvány diszitménye,
3. Katonai érdemérem a katonai érdemkereszt szalagján,
4. Katonai érdemérem piros szalagon,
5. Arany érdemkereszt lelkészek számára,
6. Ezüst érdemkereszt lelkészek számára,
7. Vitézségi arany érem,
8. Koronás arany érdemkereszt,
9. Arany érdemkereszt,
10. I. osztályu vitézségi ezüst érem,
11. II. osztályu vitézségi ezüst érem,
12. Erzsébet-érem,
13. Koronás ezüst érdemkereszt,
14. Ezüst érdemkereszt,
15. Hadiérem,
16. 1864. évi dán hadjárati emlékérem,
17. 1848. illetőleg 1866. évi tiroli honvédelmi emlékérem,
18. I. osztályu tiszti katonai szolgálati jel (50 évi szolgálattért),
19. II. osztályu tiszti katonai szolgálati jel (40 évi szolgálattért),
20. Diszérem 40 évi hű szolgálattért,
21. III. osztályu tiszti katonai szolgálati jel (40 évi szolgálattért),
22. I. osztályu legénységi katonai szolgálati jel,
23. II. osztályu legénységi katonai szolgálati jel,
24. Jubileumi udvari érem,
25. Jubileumi emlékérem a fegyveres erő számára,
26. Jubileumi emlékérem polgári állami alkalmazottak számára,
27. Albrecht főherceg tábornagy emlékjel,
28. 1892—1893. évi tengeri utazási emlékérem,
29. Tüzoltóérem.

Kelt Budapesten, 1908. évi május hó 26-án.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter úr által:

Matéka János II. számú csendőrkerületbeli százados-számvivő, a kerület számvivőségénél vezetői minőségben tanúsított buzgó és eredményes működéséért.

Papp Miklós, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért.

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: *Földes László* cz. örmester, közel kilencz évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen a Serkedi Lajos öcsödi lakoson 1907. évben Tiszaföldvár és Ócsöd közötti utvonalon elkövetett rablógyilkosság és egyéb bűncselekmények teteseinek több száz órán át tartott kinyomozásánál kifejtett buzgalma és eredményes tevékenységeért.

Kineveztetett:

1908. évi június hó 1-ével:

Csendőr járásörmesterré:

Papp Gergely örmester, a IV. számú csendőrkerület állományában.

Áthelyeztettek:

1908. évi július hó 1-ével:

Pifát Oszkár, VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy. győri és

Gidófalvy Elemér, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, nagyszabedi 1. szakaszparancsnok, kölcsönösen.

Várakozási illetékkal szabadságot tartott:

Joób-Fancsaly Győző, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen” 1908. évi június hó 1-től számítandó egy évre.

Választott lakhelye: Gödöllő.

Nyugállományba helyeztetett:

1908. évi július hó 1-ével:

Schieder János, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhelye: Lovasberény.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel ellátott:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Vilovszki Zdrovko csendőr cz. őrsvezető, 1908 máj. 18-ával, *Szelecsák Kornél* csendőr cz. őrsvezető 1908 június 12-ével.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Ruba Péter őrsvezető, 1908 jun. 14-ével.

Járásvezetői jelvényekkel ellátottak:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Csaplár József, *Prémusz Péter*, *Dörgö Ferencz*, *Szabó Péter*, *Koncsák Mihály*, *Guller János*, *Vas Ferencz*, *Nagy Péter* és *Birtalm Lajos* csendőrök.

Grammofonok, fuvolák,
czimbalmok, cziterák,

Kényelmes

havi részletfizetésre.

Üzleti célunk a legszolidabbak.

Vadászfegyverek

erős, golyós löfegyverek, revolverek,
szál, lőtűz, weiperti hírnem gyártm.

Elek és Társa

Budapest, Károly-körút 10.

Ingyen képes árjegyzék.

Hegedük, forgatható és önműködő
hangszerek.

Valódi francia színházi hitelesítők.

Görz-féle trieder **Bino kllk.**

Kényelmes

havi részletfizetésre.

PÁLYÁZATOK.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségénél 800 korona fizetéssel, 150-300 kor. lakpénzzel javadalmazott
I. szolgálai állások és pedig:

1. Egy hivatalszolgai,
2. Két állomásmálházi,
3. Két vonatfékezői,
4. Két váltó-kezelői,
5. Két lámpatisztítói és 600 korona fizetéssel és 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott
6. Öt pályáeri állás.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőségénél 800 korona fizetéssel, 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott

1. Két hivatalszolgai,
2. Három állomásmálházi
3. Tíz váltókezelői és 600 kor. fizetéssel és 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott
4. Négy pályáeri állás.

A m. kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetőségénél 800 korona fizetéssel, 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott

1. Öt váltó-kezelői állás és 600 korona fizetéssel és 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott
2. Két pályáeri állás.

Valamennyi állással természetbeni egyenrubázatot. A vonatfékezői állással ezenkívül kilométerpénz jár.

Minden állások a végleges kinevezés elnyeréséig 2 korona napibérrel javadalmazva.

Feltételek: Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi próbaszolgálat. Ezenkívül:

Az állomásmálházi állásnál: a vasuti személy- és közbiztonsági szabályzat ismerete.

A vonatfékezői állásnál: a forgalmi utasítás vonatkezelésről szóló határozványainak és a jelzési és vonatvezetői utasítás ismerete.

A váltókezelői állásnál: a váltóéri szolgálatra vonatkozó utasítások ismerete.

A lámpatisztítói állásnál: a vasuti személy- és közbiztonsági szabályzat és a lámpakezelés ismerete.

A pályáeri állásnál: a pálya jókarbon tartásának és a pályáeri utasítások ismerete.

II. altiszti állások és pedig

Az aradi üzletvezetőségénél

Két állomásfelvigyázói.

A miskolczi üzletvezetőségénél

Egy állomásfelvigyázói és

Egy raktárnoki

A budapest-balparti üzletvezetőségénél

Tíz állomásfelvigyázói állás.

Fizetés 1200 korona. Lakpénz 250-500 korona. Természetbeni egyenrubázatot. A halotti állással ezenkívül kilométerpénz jár.

A végleges kinevezés elnyeréséig az aradi üzletvezetőségénél

betöltendő két állomásfelvigyázói állás 2 korona 20 fillér, a többi állás pedig 2 korona napibérrel javadalmazva.

Feltételek: Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség. Ily végzettség hiányában vasuti altiszti képesítő vizsga. Hat havi — az állomásfelvigyázói álláshoz pedig tíz havi — próbaszolgálat. Ezeket követően:

Az állomásfelvigyázói állásnál: távirtdai, forgalmi és kereskedelmi vizsga a felhatalmazás az önálló forgalmi szolgálatra.

A raktárnoki állásnál: kereskedelmi vizsga.

A katonaságtól közvetlenül, a szolgálat folytonosságának megakadályozása nélkül a vasuti szolgálatba átlépő katonai altiszteknek az alkalmával, a katonai szolgálatban töltött idő az alapszabályszerű utánfizetés havi rész átkelben leendő befizetésével, nyugdíjigogositó idejükbe beszámíttatik. Kérvények a m. kir. Államvasutak illető üzletvezetőségéhez és pedig az aradi üzletvezetőséghez 1908. évi július hó 9-ig, a miskolczi üzletvezetőséghez adandók be.

Tizenöt gyalogrendőri állás Szabadka sz. kir. város törvényhatóságánál. Fizetés 650 korona Természetbeni egyenrubázatot. Öt lovasrendőri állás. Fizetés 650 korona. Lótartási átalány 300 korona. Természetbeni egyenrubázatot. Magyar nyelv szóban és írásban Kérvények Szabadka sz. kir. város polgármesteréhez 1908. évi július hó 8 ig,

Egy irnoki állás a szegedi kir. ítélőtáblánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a szegedi kir. ítélőtábla elnökéhez 1908. évi július hó 13-ig.

Egy irnoki állás a békéscsabai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telek-önnyvi vizsga. 3 havi próbaszolgálat igazolása Kérvények a gyulai kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi július hó 13-ig.

Egy irodatiszti állás a m. kir. központi díj- és illetékkiszahási hivatalnál Budapesten. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Egy éven belül leteendő kezelési szakvizsga. Kérvények a szolgálati uton ezen hivatalhoz 1908. évi július hó 9-ig.

Egy fogházőrmesteri állás a kaposvári kir. törvényszéki fogházánál. Fizetés 1000 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona esetleg természetbeni lakás. Természetbeni ruházatot. Magyar nyelv szóban és írásban. 4 elemi iskola, számolásban való jártasság; továbbá:

egy fogházőri állás. Fizetés 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Természetbeni ruházatot. Ugyanazon feltételek. Kérvények a kaposvári kir. ügyészséghez 1908. évi július hó 11-ig

Egy szolgálai állás a kolozsvári egyetem könyvtáránál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Természetbeni ruházatot. Magyar nyelv szóban és írásban. Jó írás. A könyvkötésben, könyvek és irományok konzerválásában való jártasság. Fényképezés koruli használhatóság. Kérvények a kolozsvári egyetem rectori hivatalához 1908. évi július hó 15-ig.

Vászon zubbony.

!!Csendőrség előnyben részesül!!

Vászon nadrág.

GERŐ ALADÁR

Csendőr-ing

Csendőr-alsó-nadrág.

Különféle minőség.

Budapest, VI., Szerecsen-utca 41. sz.

Különféle minőség.

Arjegyzzék bérmentesen

Pontos és gyors elint.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Honv. miniszter ur öngyméltósága által május hó 19-én 25286/16. szám alatt kiadott rendelet szerinti városi örsök részére rendszeresített Ellenőrzési könyvecskék már kaphatók raktárunkon, nemkülönben most jelent meg kiadásunkban Kivonat és Titulató az A 11a jelzetű ügyviteli szabályzathól a csendőrség részére. Ára —30 fillér.